

PROVINCIE UTRECHT

NOTA VAN BEANTWOORDING

Over zienswijzen Ontwerp Omgevingswetprogramma Gezond en Veilig 2022 – 2025

Vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 24 mei 2022

Inhoud

I. Doel en opzet van de nota van beantwoording	3
I.1 Waarom deze nota van beantwoording?	3
I.2 Hoe is de opzet van de nota.....	3
I.3 Overzicht van indieners van zienswijzen.....	4
0. Algemene zienswijzen.....	4
1. UTRECHT GEZOND EN VEILIG: NU EN IN DE TOEKOMST	12
2. BEVORDEREN VAN DE GEZONDHEID MET EEN GEZONDE EN VEILIGE LEEFOMGEVING.....	13
3. BESCHERMEN VAN DE GEZONDHEID MET MILIEUBELEID	14
3.2 Vermindering geluidsbelasting	15
3.3 Verbetering luchtkwaliteit.....	19
3.4 Beperken van toename van risico's door geurhinder	21
3.5 Beperken van externe veiligheidsrisico's	22
3.6 Overige milieuthema's.....	24
4. ONZE PARTNERS EN ONZE MIDDELEN EN INSTRUMENTEN	28
5. Wijzigingen Omgevingswetprogramma 2022-2025.....	30

I. Doel en opzet van de nota van beantwoording

I.1 Waarom deze nota van beantwoording?

Deze nota van beantwoording gaat over de zienswijzen die zijn ingediend op het Ontwerp Omgevingswetprogramma Gezond en Veilig 2022 – 2025. Wij (het college van Gedeputeerde Staten) hebben dit programma als ontwerp vastgesteld op 8 februari 2022. Vervolgens heeft het ontwerp programma gedurende zes weken ter inzage gelegen, te weten in de periode van 22 februari 2022 tot en met 4 april 2022, zowel op papier in het provinciehuis, als digitaal via het ter inzage-loket op de provinciale website.

Naar aanleiding van de terinzagelegging zijn er 5 zienswijzen binnen gekomen. In deze nota van beantwoording worden de ontvangen zienswijzen samengevat en geven wij onze reactie.

Het Omgevingswet programma Gezond en Veilig is een nadere uitwerking van de op 10 maart 2021 door Provinciale Staten (PS) vastgestelde provinciale Omgevingsvisie. Daarom hebben wij het ontwerpprogramma ook naar PS gestuurd. Die hebben in de vergadering van de Statencommissie M&M van 9 maart 2022 op het ontwerpprogramma gereageerd. In deze nota van beantwoording geven we een samenvatting van de inbreng van PS en onze reactie daarop.

I.2 Hoe is de opzet van de nota

In deze nota van beantwoording zijn de zienswijzen ingedeeld naar de inhoudelijke onderwerpen waar zij betrekking op hebben. Hiervoor is de paragraafindeling van het ontwerp programma als basis gebruikt.

In hoofdstuk 5 is een overzicht opgenomen van de voorgestane wijzigingen ten opzichte van het ontwerpprogramma.

De zienswijzen zijn opgenomen in tabellen. Hierin zijn de volgende kopjes gebruikt:

- *Nr. en Indiërs*: Hier wordt door een nummer en naam aangegeven wie de beschreven zienswijze heeft ingediend. In paragraaf A.3 is een overzicht

opgenomen van alle ontvangen zienswijzen. De inbreng vanuit de Statencommissie M&M is ook in deze lijst opgenomen, ook al is hier formeel geen sprake van een zienswijze.

- *Samenvatting zienswijze*: Hier wordt de zienswijze inhoudelijk samengevat. Als er meerdere personen of instanties over eenzelfde onderwerp een zienswijze hebben ingediend, wordt alleen als daartoe aanleiding bestaat, verduidelijkt wie welke argumenten heeft ingebracht.
- *Reactie en eventuele aanpassing*: Hier is onze reactie opgenomen en is aangegeven of er op basis van de zienswijze aanleiding is het programma aan te passen.

I.3 Overzicht van indieners van zienswijzen

Nr.	Naam indiener zienswijze
1	Gemeente Woerden
2	Gemeente Nieuwegein
3	Gemeente Montfoort
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.
5	Natuur en Milieufederatie Utrecht
6	Statencommissie M&M

0. Algemene zienswijzen

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
1, 5	Gemeente Woerden, Natuur en Milieufederatie Utrecht	Met dit ontwerpprogramma Gezond en Veilig krijgt gezondheid een vaste plek krijgt bij de beoordeling van plannen en beleid. Het opstellen van een gezondheidsscan is daarbij een nieuw interessant instrument. We zijn benieuwd naar de verdere uitwerking.	De Gezondheidsscan kan gedeeld worden wanneer die verder ontwikkeld is. Wij verwachten een eerste product eind van dit jaar. Wij kunnen u eventueel betrekken bij de verdere uitwerking.
2	Gemeente Nieuwegein	We kunnen ons vinden in de visie die de Provincie Utrecht heeft op het gebied van gezondheid en veiligheid. Provinciale sturing op dit onderwerp biedt handvatten voor het gezamenlijk aanpakken van de grote opgaven die er liggen. We zien goede kansen om, met respect voor ieders rol en bevoegdheid, verder te werken aan de programmatische aanpak.	Wij zijn blij met uw reactie en pakken graag samen de kansen op.

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
5	Natuur en Milieufederatie Utrecht	De provincie Utrecht heeft stevige ambities als het gaat over een gezonde leefomgeving. En tegelijkertijd zijn er veel grote opgaven om invulling aan te geven, zoals de energietransitie, woningbouw, klimaatadaptatie en het verduurzamen van mobiliteit. Het is goed dat de provincie met het Omgevingswetprogramma Gezond en Veilig invulling gaat geven aan uitvoering van beleid op het gebied van (inrichting van) een gezonde leefomgeving zoals verwoord in de provinciale Omgevingsvisie provincie Utrecht. De NMU vindt het ontwerpprogramma een ambitieus en veelomvattend programma. We vinden het heel positief dat de provincie in dit programma kiest voor gezondheidswinst in plaats van vasthouden aan normen. De (huidige) wetgeving biedt namelijk te weinig bescherming tegen gezondheidswinsten.	Wij zijn blij met uw instemmende reactie op ons programma.
1, 4	Gemeente Woerden, Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	Biodiversiteit is een onderbelicht onderwerp. Zowel in de inleiding en als in het voorwoord wordt 'biodiversiteit' genoemd als onderwerp. Echter, in het verdere programma krijgt dit onderwerp geen aandacht. Dit is een gemiste kans. Het zou wenselijk zijn als de provincie dit thema meer integreert in het eigen beleid. Stichting Milieuzorg Zeist e.o.: er zouden meer SMART doelen gesteld moeten worden, ook voor een basiskwaliteit natuur en een kwantitatief streefgetal zoals bv in de Barcode van de gemeente Utrecht.	Biodiversiteit is belangrijk voor een gezonde leefomgeving. Het vormt met het bodem- en watersysteem de basis voor een gezonde leefomgeving. Het onderwerp is verder ingevuld in ons natuurbeleid met diverse (uitvoerings-) programma's waaronder de natuurvisie. natuurvisie_provincie_utrecht_2017.pdf (provincie-utrecht.nl)
5	Natuur en Milieufederatie Utrecht	Een van de belangrijke doelen van de Omgevingswet is dat de leefomgeving centraal staat en dat overheden van een sectorale naar een samenhangende benadering van de leefomgeving en gezondheid gaan. Vanuit het Omgevingswetprogramma Gezond en Veilig moet ook de relatie gelegd worden met programma's rondom bijvoorbeeld energietransitie, klimaatadaptatie en natuur. Ook de doorwerking hiervan in monitoring van doelen en normen is van belang.	De relatie met de door u genoemde programma's wordt zeker gelegd. Wij pakken zoveel mogelijk in samenhang en afgestemd zaken op.

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
5	Natuur en Milieufederatie Utrecht	De coronacrisis heeft ons onder andere laten zien dat we schone, groene ruimte nodig hebben voor onze eigen gezondheid; dat we zuinig moeten zijn op onze grondstoffen; dat we eigen lokaal geproduceerde energie nodig hebben; dat er meer aandacht nodig is voor de lokale schaal en korte ketens; dat het noodzakelijk is om zorgvuldiger om te gaan met landbouw, natuur en voedsel; dat we ons nog sneller moeten aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering dan we al dachten; en dat het verlies van biodiversiteit, ook in Nederland, een steeds urgenter probleem wordt. Dit vraagt heel veel van de manier waarop we de leefomgeving inrichten, omgaan met gezondheidsaspecten daarin en de beleidskeuzes die daarvoor gemaakt moeten worden. Het zou goed zijn als de provincie daarover nog iets opneemt in dit programma. Bovendien is ook hiervoor een samenhangende benadering op gezondheid en de leefomgeving nodig.	Wij zijn ons bewust van de grote opgaven die gerelateerd zijn aan de leefomgeving en het belang van het maken van de juiste keuzes daarin. De punten die u aanstipt betreffen oplossingsrichtingen. Deze oplossingsrichtingen worden niet in dit programma opgenomen. De aanpak van de grote opgaven komt aan de orde in onze Omgevingsvisie en de verdere uitwerking daarvan in beleid gericht op de verschillende thema's. Bij die aanpak moet het streven naar het realiseren van een gezonde leefomgeving, de zes hoofdprincipes in de Omgevingsvisie, aandacht krijgen. De gezondheidsscan, die in dit programma is opgenomen, wordt hiervoor ontwikkeld en ingezet. De zes hoofdprincipes raken aan de punten die u hier benoemt.
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	De stichting mist een duidelijke koers in het ontwerp omgevingswetprogramma in relatie tot de huidige kwaliteit van de leefomgeving die niet overal goed is en zou ambitieuzere doelen willen zien in het programma.	De koers is om niet de wettelijke normen, maar gezondheidswinst centraal te stellen. Wettelijke normen moeten gehaald worden. De provincie heeft meer ambitie dan de wettelijke normen en wil een betere leefomgevingskwaliteit realiseren. Op een aantal milieuthema's zijn daar concrete doelen voor geformuleerd, die al in de Omgevingsvisie provincie Utrecht zijn vastgelegd (lucht en geluid). De haalbaarheid daarvan heeft ook een rol gespeeld bij de keuzes. (zie ook reactie op diverse zienswijzen onder 3.2 en 3.3)

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	<p>Het zou goed zijn om op basis van daartoe gegeven analyses een duidelijk beeld van de 'Staat van Utrecht' te geven, dat ook rekening houdend met de verschillende 'lagen' die daarbij aan de orde zijn, In hoofdstuk 3 wordt van het beschermen van de gezondheid met milieubeleid' een bepaald beeld gegeven In het: 'Ontwerp-Omgevingswetprogramma Gezond en Veilig' wordt aangegeven dat er inmiddels op basis van de viewer 'Locatiebalans' 'Gezondheidseffectscreeningskaarten/Ges-kaarten' beschikbaar zouden zijn, maar dan zou het o.i. toch goed zijn, althans voor zover relevant, deze ook in het Programma op te nemen, zodat het ook voor iedereen duidelijk is waar in die zin ook bepaalde knelpunten liggen</p>	<p>In het programma nemen wij deze informatie alleen op via een link naar waar de informatie te vinden is. De reden daarvan is dat deze informatie regelmatig wordt aangepast en men zo altijd bij de meest actuele informatie terecht komt. Er staat op pagina 69 een link naar de open data van de provincie, waar de GES-informatie (en ook veel andere informatie over de milieukwaliteit bijvoorbeeld) gevonden kan worden. Dit betreft alle emissies van zoveel mogelijk bronnen in onze provincie, waarover informatie beschikbaar is. De milieukwaliteiten zijn omgezet in Gezondheidseffectcontouren en geven daarmee inzicht in de situatie in onze provincie voor wat betreft de milieukwaliteit gerelateerd aan gezondheid. Ook zijn woningen en overige gevoelige bestemmingen in beeld gebracht. Door de link op te nemen en geen statische kaarten, blijft de informatie actueel.</p>
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	<p>De stichting is een voorstander van een gebiedsgerichte benadering. Afhankelijk van het gebiedstype zouden er duidelijke minimale doelen en ook na te streven ambities worden aangegeven, dus op basis zogenaamde per gebiedstype vast te stellen 'Milieukwaliteitsprofielen'</p>	<p>De GGO (Gezonde Gebiedsontwikkeling) Maptable, digitaal hulpmiddel om de gezondheid en veiligheid van ruimtelijke plannen de optimaliseren, werkt volledig op basis van de provinciale gebiedstypen en de bijbehorende milieukwaliteitsprofielen, zoals u hier aangeeft.</p>
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	<p>Op diverse plekken wordt wel aangegeven hoe belangrijk het groen/de natuur voor een gezonde leefomgeving is, maar als het om concrete beleidskaders gaat wordt dat in het voorliggende 'Ontwerp-Omgevingswetprogramma Gezond en Veilig' in het geheel niet uitgewerkt, dus feitelijk opengelaten.</p>	<p>Het belang van natuur en groen voor gezondheid wordt onderkend. Het beleid met betrekking tot groen, biodiversiteit en natuur, in relatie tot een gezonde leefomgeving wordt geconcretiseerd in andere beleidskaders, zoals bijvoorbeeld voor natuur en recreatie. Doelen en ambities worden daarin opgenomen, daarbij rekening houdend met de eerste van de zes hoofdprincipes uit de Omgevingsvisie.</p>

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
6	Statencommissie M&M: VVD, SGP, CDA	<p><i>Positie van dit programma</i></p> <p>Gaat het in dit programma om bestaande wet- en regelgeving?</p> <p>Pagina 8 en 9: Het programma wordt opgehangen aan deze zes hoofdprincipes uit de Omgevingsvisie provincie Utrecht. Die principes komen ook terug in andere provinciale programma's. Is dit programma een soort kapstok? De voorwaarden stellen we bij alle programma's?</p> <p>Dit is dus een kaderstellend programma? Alle andere programma's moeten hieraan voldoen?</p>	<p>Dit stuk is een beleidsnotitie uitgaande van bestaande wet- en regelgeving.</p> <p>De Omgevingsvisie is kaderstellend. Hierbij gaat het in dit verband om de zes hoofdprincipes en de rode draad, gezonde en veilige leefomgeving, waaraan gewerkt wordt in alle thema's uit de Omgevingsvisie. Het programma geeft aan op welke manier (gezondheidsscan) we de zes hoofdprincipes vroeg in het proces gaan integreren in al ons beleid. In die zin is dit programma een kapstok voor de werkwijze om de rode draad mee te nemen in alle thema's.</p>
6	Statencommissie M&M: VVD	Wat gaat dit programma opleveren?	Door de vroegtijdige aandacht voor de effecten op en de kansen voor gezondheid en veiligheid van de leefomgeving zullen er naar verwachting meer keuzes gemaakt worden die de gezonde leefomgeving bevorderen. Hiermee dragen we bij aan meer gezonde levensjaren.
6	Statencommissie M&M: PvdD	Geen aandacht voor dieren. Worden zij ook beschouwd als inwoners van de provincie Utrecht?	Het programma Gezond en Veilig richt zich op de mens. Dieren krijgen de aandacht in vooral het natuurbeleid, de natuurvisie.

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
6	Statencommissie M&M: PvdA	<p><i>Landbouw en het voorzorgsprincipe.</i></p> <p>We zien steeds vaker en ernstige uitbraken van virussen. Coronacrisis, Q-koorts, vogelgriep. Mensen en dieren kunnen daar last van hebben. Overschakelen naar een minder intensieve diervriendelijke kringlooplandbouw is dan een goede stap, maar wordt deze inderdaad minder intensief?</p>	<p>Voor een gezonde en veilige leefomgeving is dit een belangrijk onderwerp. De invulling van hoe dit onderwerp opgepakt wordt, is uitgewerkt in verschillende regels en beleidskaders. Zie hieronder voor een toelichting.</p> <p><i>Ter informatie en toelichting</i></p> <p>Voor agrarische bedrijven is op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de Wet milieubeheer (Wm) de gemeente het bevoegd gezag voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). In nabijheid van natuurgebieden dient een veehouderijbedrijf voor de beoordeling van de uitstoot van ammoniak vanuit het bedrijf ook een vergunning te hebben op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb). Voor de Wnb-vergunning is de provincie het bevoegde gezag.</p> <p>Het omgevingsbeleid stelt op verschillende manieren kaders aan de omvang van agrarische bouwpercelen en daarmee ook het aantal dieren dat gehouden kan worden.</p> <p>Zo staan wij vestiging en uitbreiding van geitenhouderijen, in afwachting van nader onderzoek naar negatieve gevolgen van geitenhouderijen voor de volksgezondheid, niet toe.</p> <p>Verder geldt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitbreiding van de veehouderij is in de Provincie Utrecht enkel toegestaan binnen een beperkt bouwvlak en als voorzien wordt in goede landschappelijke inpassing, de uitbreiding bijdraagt aan verbetering van het dierenwelzijn, de uitbreiding bijdraagt aan vermindering van de milieubelasting en de uitbreiding bijdraagt aan verbetering van de volksgezondheid. • Bij het aanvragen van een milieuvergunning voor het uitbreiden of oprichten van een (intensieve) vee- en/of pluimveehouderij, moet de initiatiefnemer over de gevolgen voor de volksgezondheid en de eventueel te nemen maatregelen informatie aanleveren bij het bevoegd gezag. Dit als onderdeel van een milieueffectrapportage. Daarbij moet de initiatiefnemer de gezondheidseffecten van zoönose in beeld brengen. Bij het beoordelen van deze informatie wordt de GGD om advies gevraagd. • Daarnaast is in de veehouderij veel aandacht voor hygiënemaatregelen op het bedrijf, om verspreiding van dierziekten en zoönose te

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
			<p>voorkomen. De NVWA ziet erop toe dat wet- en regelgeving en hygiënemaatregelen in de veehouderij worden nageleefd.</p> <p>Verder is het recent vastgestelde 'Handelingskader gebiedsgerichte aanpak stikstof' van groot belang. Evenals de doorwerking van de verschillende Kabinetsplannen die recent naar buiten zijn gekomen. Deze plannen zullen het komende jaar verder worden uitgewerkt. Niet alleen door het Rijk, maar ook door de provincies. Voor de provincie Utrecht is hierbij de krimp van de veestapel geen doel op zich.</p> <p>Diervriendelijke landbouw draagt helaas niet per se bij aan het verminderen van de kans op uitbraken van ziektes. Hierbij kan gedacht worden aan kippen met vrije uitloop. Dit verhoogt eerder de kans op de verspreiding van vogelgriep.</p>
	Statencommissie M&M: PvdA	<p><i>Gebruik bestrijdingsmiddelen</i></p> <p>Er is steeds meer bekend over bijvoorbeeld glyfosaat dat de ziekte van Parkinson veroorzaakt. Is een verbod van het gebruik ervan voor pachters van provinciale gronden mogelijk?</p>	<p>Al meerdere jaren hanteert de Provincie Utrecht een algeheel verbod op glyfosaat bevattende middelen op al haar pachtpercelen. Dit staat expliciet opgenomen in artikel 25 van de algemene voorwaarden pachtovereenkomsten van de provincie, die openbaar op onze website te vinden zijn.</p> <p>NB: https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/natuur/grondverkoop-en-pacht#pacht</p>
6	Statencommissie M&M: SP	Vergeet mensen met kleinere portemonnee niet. Voor hen is ook schoon, leefbaar en veilig van belang.	Het beleid geldt voor alle mensen, waar noodzakelijk/effectief wordt specifiek naar doelgroepen gekeken en zeker ook deze doelgroep.
6	Statencommissie M&M: PvdA	<p><i>Natuur</i></p> <p>In 2050 moet de natuur een hoge belevingswaarde hebben en robuust en klimaatbestendig zijn, wat moeten we daarbij voorstellen?</p>	<p>Een van de ambities m.b.t. toekomstige natuur (en landbouw) die in de Omgevingsvisie provincie Utrecht is opgenomen is de ambities 2050: de provincie Utrecht heeft een robuust klimaat-bestendig natuurnetwerk (NNN) van hoge kwaliteit. Daarnaast is opgenomen dat de natuur in 2050 een hoge belevingswaarde heeft en er een grote maatschappelijke betrokkenheid is. In de tekst van de Omgevingsvisie provincie Utrecht is dit nader toegelicht. De wijze waarop deze doelstellingen worden behaald wordt uitgewerkt in (uitvoerings-) programma's (o.a. de Natuurvisie).</p>

1. UTRECHT GEZOND EN VEILIG: NU EN IN DE TOEKOMST

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
5	Natuur en Milieufederatie Utrecht	Op pagina 23 staat dat de afgelopen decennia grote stappen zijn gezet met het terugdringen van emissies vanuit verschillende bronnen. Maar door de gelijktijdige groei van menselijke activiteiten en mobiliteit heeft een aanzienlijk deel van de bevolking nog altijd last van hinder en gezondheidseffecten door geluid, geur of verontreinigde lucht. Op pagina 23 wordt gesteld dat op veel locaties de eenvoudige winstpunten al behaald zijn, het zogenaamde 'laaghangend fruit' is dus al op. Het wordt steeds moeilijker en kostbaarder om de milieukwaliteit nóg een stap te verbeteren. Tegelijkertijd wordt in het ontwerpprogramma op diverse plekken aangegeven dat de provincie juist een stap verder wil gaan dan de wetgeving soms voorschrijft, van halen van normen naar bereiken van doelen. Dat vinden wij heel positief, maar dan zou het goed zijn om aan te geven welke extra inzet of middelen de provincie daar dan tegenover zet. Waar zit precies de plus die in dit programma nodig is om ook écht verder te gaan dan de wetgeving, wanneer tegelijkertijd de meer 'eenvoudige' oplossingen blijkbaar al uitgevoerd of gedaan zijn?	De extra plus en inzet zit in het vroegtijdig meenemen van de belangrijke inrichtingsprincipes voor een gezonde en veilige leefomgeving in beleid, visies en opgaven is het belangrijkste instrument om meer knelpunten te voorkomen en kansen te pakken die een verbetering opleveren.
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	Figuur1.3: 'Gezonde en veilige leefomgeving is de rode draad zoals door alle 7 thema's van de Omgevingsvisie provincie Utrecht heen loopt. Bij deze rode draad dient het dan niet alleen om de gezondheid van de mens dient te gaan, maar ook om die van de ecosystemen/natuur zoals deze op de aarde voorkomen/voorkomt, dat ook aangezien deze toch aan de basis van al het leven, inclusief dat van de mens, staan/staat.	In de Omgevingsvisie provincie Utrecht zijn de zes hoofdprincipes opgenomen, de basis daarvoor wordt gevormd door het natuurlijk systeem: bodem, water en natuur. Het belang wordt onderkend. De uitwerking van het beleid hierop is opgenomen in beleidskaders met betrekking tot bodem, water en natuur. (Bodem- en waterprogramma Provincie Utrecht 2022-2027 (provincie-utrecht.nl) , natuurvisie provincie utrecht 2017.pdf (provincie-utrecht.nl))
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	Bij hoofdprincipe 2: 'Voor hun dagelijkse verplaatsingen gaan mensen voornamelijk lopend, met de fiets of het OV' (pag. 20) zou daar waar mogelijk dus maximaal op autoluwe/autovrije wijken kunnen worden ingezet met dus ook kansen voor meer groen.	Daarop inzetten zal daar zeker aan bijdragen. Gemeenten houden zich bezig met de inrichting van wijken. Wij ondersteunen hen daarbij.

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
6	Statencommissie M&M: PvdA	Pagina 24. Er wordt verwezen naar de Wabo. Dit is achterhaald.	Dit overzicht in figuur 1.6 is een terugblik en geeft voorbeelden van de verschillende rollen die de provincie heeft ingevuld in het verleden. De tekst is aangepast.

2. BEVORDEREN VAN DE GEZONDHEID MET EEN GEZONDE EN VEILIGE LEEFOMGEVING

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
6	Statencommissie M&M: CDA	Er wordt aandacht gevraagd voor diverse onderwerpen die te maken hebben met mobiliteit/bereikbaarheid: <ul style="list-style-type: none"> • Stimulering OV-gebruik in de stad is makkelijker dan in buitengebied; • Stimulering fietspaden: deze gaan over gemeentelijke gronden. Hoe gaat PU gemeenten stimuleren? • Worden maatregelen voor veilige fietspaden genomen? Binnen de gemeenten, maar ook in het buitengebied is er vaak sprake van gecombineerd gebruik met bijvoorbeeld de bus 	Dit zijn alle drie aspecten die belangrijk zijn voor een gezonde leefomgeving. In het provinciaal bereikbaarheidsbeleid worden hier keuzes in gemaakt voor zover de provincie daar een rol of taak in heeft of wil vervullen. Daarbij zullen de zes hoofdprincipes uit de Omgevingsvisie provincie Utrecht concreet gemaakt worden. Een nieuw Omgevingswetprogramma voor dit beleidsthema wordt volgens planning eind 2023 opgeleverd. In het mobiliteitsprogramma 2019-2023 en de uitvoeringsprogramma's is aangegeven hoe de provincie op dit moment invulling geeft aan deze onderwerpen.
6	Statencommissie M&M: JA21	Hoe wordt uitwerking gegeven aan de ambitie om sport en bewegen te stimuleren? Wordt bijvoorbeeld in kaart gebracht of er genoeg sportaccommodaties zijn?	Bewegen wordt gestimuleerd door goede verbindingen voor actief verkeer (zoals fietsen en wandelen) en door te stimuleren dat onnodig autogebruik vervangen wordt door lopen, fietsen en OV-gebruik, waarbij er veel meer bewogen wordt. Het beleidskader Sport en bewegen houdt zich bezig met sporten in de openbare ruimte, duurzame sport en inclusieve sport. Hierbij is de inzet vanuit Gezond en veilig vooral gericht op advisering over een openbare ruimte die bewegen en sporten stimuleert. Er wordt niet in kaart gebracht of er genoeg sportaccommodaties zijn.

3. BESCHERMEN VAN DE GEZONDHEID MET MILIEUBELEID

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	Hoofdstuk 3: 'Beschermen van de gezondheid met milieubeleid' is mooi, maar voor zover de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dat heeft kunnen nagaan ontbreken in die zin toch belangrijke thema's als gewasbeschermingsmiddelen, de effecten van PFAS, microverontreinigingen, zoals microplastics en ook nanodeeltjes, maar ook die m.b.t. o.a. 5G.	In het programma is opgenomen een paragraaf over het omgaan met stoffen en materialen en een paragraaf over elektromagnetische straling. Veel taken op deze gebieden liggen bij het rijk en/of de gemeenten. De provincie pakt een aantal taken op en kan bezien of er meer opgepakt moet of kan worden als dat een toegevoegde waarde heeft. Dat oppakken van deze onderwerpen gebeurt ook in andere programma's zoals bijvoorbeeld het Programma Bodem en Water.
6	Statencommissie M&M: PvdD	Niet alle activiteiten met emissies worden geweerd of gestopt. Wat zijn de consequenties als ambities niet gehaald worden?	<p>De wettelijke normen moeten altijd gehaald worden. Hierop wordt gehandhaafd, waar acties en/of maatregelen op kunnen volgen. We streven veelal naar een betere kwaliteit als het om de milieukwaliteit gaat en hebben dan een hogere ambitie dan de wettelijke normen. Hierbij wordt ook gekeken naar de haalbaarheid van een ambitie. Daarbij moet rekening gehouden worden met het feit dat niet alle activiteiten met emissies kunnen worden geweerd of gestopt. Daarnaast proberen we door vroegtijdig, beter en meer integraal volksgezondheid in relatie tot de kwaliteit van de leefomgeving mee te nemen in (beleids-)ontwikkelingen en opgaven (Omgevingswet en Omgevingsvisie provincie Utrecht) te zorgen dat een hogere ambitie haalbaar wordt. Ook als uit de monitoring blijkt dat ambities niet gehaald worden, dan zullen we kijken naar mogelijkheden die wij als provincie hebben om hierop actie te ondernemen.</p> <p>Er zijn geen directe consequenties als desondanks ambities niet gehaald worden. De Omgevingsvisie provincie Utrecht en het programma zijn alleen bindend voor de provincie zelf.</p>

3.2 Vermindering geluidsbelasting

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
1, 3	Gemeente Woerden, gemeente Montfoort	We vragen ons af hoe de streefwaarden voor geluid in paragraaf 3.2 zich verhouden tot nieuwe, door het Rijk vast te stellen geluideisen voor windturbines (naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State uit 2021 over Windpark Delfzijl Uitbreiding 2020). De gemeenteraad van Woerden heeft aangegeven uit te gaan van de WHO-richtlijnen voor geluid van windturbines, tenzij het Rijk met strengere normen komt in reactie op de uitspraak van de Raad van State uit 2021 over Windpark Delfzijl Uitbreiding 2020. We zouden in paragraaf 4.3.1 graag een formulering in dezelfde lijn terugzien waar het gaat om de toekomstige provinciale streefwaarde voor geluid van windturbines bij woningen.	Ook de provincie Utrecht streeft ernaar dat in 2030 zoveel mogelijk wordt voldaan aan de WHO-advieswaarden voor geluid van windmolens. Dit laat onverlet dat het bevoegd gezag, in casu de gemeenten de uiteindelijke normen bepaalt die in de vergunning voor de desbetreffende windmolens worden opgenomen. Basis hiervoor is de specifieke gemeentelijke situatie. Een provinciale invulling, vooruitlopend op een nieuw landelijk stelsel ter vervanging of reparatie van het Activiteitenbesluit is nu niet aan de orde.
1, 3	Gemeente Woerden, gemeente Montfoort	Op pagina 42 wordt gesproken over geluidproductieplafonds voor industrieterreinen alsof daar meteen sprake van is, maar dit betreft een verplichting waarvoor gemeenten nog tot 2029 de tijd hebben.	Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zullen voor nieuwe industrieterreinen de regels uit de Omgevingswet gelden. Voor bestaande industrieterreinen is afgesproken dat de volledige transitieperiode voor het omgevingsplan (tot eind 2029) benut mag worden. De tekst op pagina 42 wordt aangepast. Toevoeging: De bestaande geluidszoneringen onder de Wet geluidhinder zullen na de inwerkingtreding van de Omgevingswet binnen de transitieperiode (2029) moeten worden omgezet naar de systematiek van geluidproductieplafonds.
1, 3	Gemeente Woerden, gemeente Montfoort	In paragraaf 3.2.3 staat opgenomen: “De uitvoeringstaken op het gebied van vergunningverlening en handhaving voor deze bedrijven liggen bij de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD)”. Voor een deel van de bedrijven voert de ODRU deze taak uit. Wij vragen u de ODRU hier ook noemen.	De betreffende passage gaat over de vergunningverlening van grote lawaaimakers, waarvoor de provincie het bevoegd gezag is. De uitvoering van deze vergunningverlening berust bij de RUD. Voor een aantal gemeenten is de ODRU Zonebeheerder en als zodanig betrokken bij de vergunningverlening bij deze bedrijven.

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
3	Gemeente Montfoort	U gaat onderzoeken of de stiltegebieden aangepast en uitgebreid gaan worden. Als er nieuwe stiltegebieden worden aangewezen of aanvullende regels worden gesteld, kan dit consequenties hebben voor de gemeenten waarin dit stiltegebied ligt. Wij vragen u rekening te houden met de opgaven die gemeenten hebben zodat u lopende ontwikkelingen en projecten niet blokkeert.	De aanwijzing van de stiltegebieden, evenals wijzigingen in de stiltegebieden vinden plaats via een aanpassing van de Omgevingsverordening. Hierin zijn de gebieden aangewezen. Aan de wijziging van de Omgevingsverordening gaat een participatietraject vooraf. Hierbij worden de gemeenten zeker betrokken.
1	Gemeente Woerden	<p>In tabel 3.4 is beleid en uitvoering samengevat voor het thema geluid op pagina 24.</p> <p>Actie 6 'Lobby om overlast van nationaal vliegverkeer boven de provincie te voorkomen'.</p> <p>Bij de partners ontbreken de gemeenten. De westelijk gelegen gemeenten in provincie Utrecht zijn alert en betrokken bij dit onderwerp en trekken daarbij graag op in samenwerking met de provincie.</p>	De gemeenten zijn een belangrijke partner hierin. Dit zal worden aangepast.
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	Het is de vraag of je aan luchtvaartuigen buiten bestaande luchtvaartterreinen nog wel ontheffingen zou moeten willen verlenen, dat dan m.u.v. van ontheffingen die met veiligheid/gezondheid samenhangen, zoals dus m.b.t. het UMC.	<p>De luchtvaartwetgeving wijst de provincie aan als bevoegd gezag voor het verlenen van een ontheffing van het verbod om te starten of landen op niet aangewezen terreinen voor luchtvaartactiviteiten. Aan een ontheffing kunnen beperkingen worden gesteld. Bij het beoordelen van een ontheffing moet het bevoegd gezag een belangenafweging maken, waarbij naast de belangen van de omgeving ook de belangen van de luchtvaartbedrijven worden betrokken. Een algeheel verbod is dan niet aan de orde. (Zie ook uitspraak Raad van State 20154688/1/A3 van 17 augustus 2016.)</p> <p>De beleidsregels van de provincie Utrecht bevatten de voorwaarden waaronder ontheffingen worden verleend, waarbij enerzijds recht wordt gedaan aan de door de provincie te beschermen algemene, ruimtelijke en milieubelangen en anderzijds aan de bedrijfsmatige belangen van de luchtvaartbedrijven dan wel die van de recreatieve luchtvaart.</p>
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	Voor zover er dan ergens windmolens moeten komen is het dus goed dat daarbij dan ook de effecten van geluid, inclusief die van laagfrequent geluid, worden meegenomen.	Bij de beoordeling van de omgevingsvergunning zal het bevoegd gezag de effecten van geluid mee moeten nemen.

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	Verder bestaan er boven bepaalde geluidsniveaus wel degelijk ook effecten op de natuur. Het is goed hier in deze paragraaf hier aandacht aan te besteden.	Bekend is dat bepaalde geluidsniveaus effecten hebben op de natuur. In dit hoofdstuk gaat het om het stiltegebiedenbeleid. Stiltegebieden worden primair aangewezen voor de rustzoekende mens. In het natuurbeleid worden geluideffecten voor natuur afgewogen.
6	Statencommissie M&M: JA21	Op pagina 38 staat dat de geluidsnormen voor windmolens nog moeten worden vastgesteld. Hoe verhoudt dit programma zich tot die nog vast te stellen normen?	In dit programma worden geen geluidsnormen voor windmolens vastgelegd. Geluidsnormen voor windmolens worden vastgelegd in de omgevingsvergunningen. Daar kan ingespeeld worden op de meest actuele landelijke normen.
6	Statencommissie M&M: CDA, PvdA, PvdD	<p><i>Windmolens in stiltegebieden</i></p> <p>Waarom worden windmolens niet uitgesloten in stiltegebieden?</p> <p>Niet het uitsluiten van windmolens in de stiltegebieden, maar stringente voorwaarden zijn noodzakelijk. Waaraan kan gedacht worden naast geluidnormen of is het wachten op nieuwe nationale normen?</p>	<p>In de op 30 maart jl. vastgestelde Omgevingsverordening is opgenomen dat onder voorwaarden windturbines in een stiltegebied geplaatst kunnen worden. De windturbines moeten regionaal afgestemd worden, inclusief directe betrokkenheid van de provincie. Dit kan in de Regionale Energie Strategieën gebeuren, maar ook op een andere manier. Bij de opstelling van de windturbines moeten de effecten zo beperkt mogelijk blijven. Ook moet aangesloten worden op het geluidsniveau van de stiltegebieden. Via vergunningverlening kan de meest stille beschikbare techniek aan de orde komen.</p> <p>In stiltegebieden is de geluidproductie van de windmolens, als die aanwezig zijn, het aspect dat het meest van belang is voor de waarde van het gebied als stiltegebied. Daarnaast zullen in het kader van de vergunningverlening ook slagschaduw en externe veiligheid beoordeeld worden.</p>

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
6	Statencommissie M&M: PvdA, PvdD	<p><i>Stiltegebieden</i></p> <p>Veel stiltegebieden zijn verdwenen door te veel geluid. In het programma staat de ambitie: "wij hebben voldoende stiltegebieden". Hoe definieer je voldoende?</p> <p>Kan de ambitie scherper gemaakt worden, bijvoorbeeld het minimaal behouden van bestaande stiltegebieden en het bij voorkeur toevoegen van nieuwe gebieden?</p> <p>Wanneer is er resultaat van het onderzoek naar stiltegebieden?</p>	<p>De vraag of er sprake is van voldoende stiltegebieden is lastig te beantwoorden. Het gaat dan zowel om kwalitatief goede gebieden en gebieden op redelijke afstand van de stedelijke omgeving. Voldoende betekent in ieder geval dat iedereen op een laagdrempelige manier rust en ruimte kan vinden in een stiltegebied. De gezondheidsraad heeft onderzoek gedaan naar "stille gebieden en gezondheid". Hierin wordt evenwel niet ingegaan op de kwantitatieve aspecten. Wel biedt het handvaten voor de kwalitatieve aspecten. De inzet is dat wij minimaal de bestaande gebieden als stiltegebied willen behouden.</p> <p>Nieuwe stiltegebieden toevoegen: Een gebied komt voor de aanduiding stiltegebied in aanmerking als wordt voldaan aan een aantal kwalitatieve eisen. Het accent ligt op de akoestische kwaliteit, dus het moet voldoende stil zijn, en het gebied moet een zekere omvang hebben. Dit laatste om de stilte goed te kunnen beleven. Verdwenen zijn eind vorige eeuw: gebieden in West Utrecht vanwege het geluid van Schiphol. Dit geluid is lastig terug te dringen.</p> <p>Ook Lage Vuursche is verdwenen dit vanwege de recreatieve druk. De stille kern van dit gebied is daardoor te klein geworden.</p> <p>Bij de eerstvolgende evaluatie van de stiltegebieden zal worden gekeken of er nieuwe gebieden in aanmerking komen voor de aanduiding stiltegebied. Deze evaluatie zal plaatsvinden in 2026. In 2019 heeft een tussentijdse evaluatie plaatsgevonden. De normale cyclus van evalueren loopt samen met de cyclus van de EU Richtlijn Omgevingslawaa, waarvan de volgende in 2026 plaatsvindt.</p>

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
6	Statencommissie M&M: PvdA	<i>Afname van geluidshinder</i> Wat is de rol van de provincie bij het tegengaan van geluidshinder? Een aantal voorbeelden van geluidshinder zijn hierbij specifiek genoemd. Een deel van het geluidsschermband langs de A27 schiet te kort, er wordt 's nachts gewerkt aan het spoor en er worden bomen gekapt langs de A12, festivals, die georganiseerd worden waarvoor gemeente x een vergunning geeft, maar: inwoners van buurgemeente y zijn hierover niet geïnformeerd. Gevolg in al deze voorbeelden is dat er veel overlast is van geluidshinder.	De Omgevingswet gaat uit van het principe decentraal wat decentraal kan. Geluid wordt gezien als een lokaal probleem. Dit betekent dat veel verantwoordelijkheid bij de gemeente terecht is gekomen. Dit was overigens onder de Wet geluidshinder ook al zo. Provincies hebben uitsluitend directe verantwoordelijkheden en dus bevoegdheden ten aanzien van het geluid van provinciale wegen, startend en landend vliegverkeer in de provincie en geluid afkomstig van provinciale bedrijven de zogenaamde grote lawaaimakers. Vanuit onze inzet voor een gezonde leefomgeving zijn we evenwel voortdurend met gemeenten in gesprek over het bereiken van een betere leefomgevingskwaliteit, waar geluidshinder onderdeel van is. Het gaat dan om bijv. concrete nieuwbouwplannen, en voor de al aanwezige geluidshinder in bestaande situaties, zetten we in op samenwerkingsprojecten, die het terugdringen van de geluidshinder beogen. Voor wat betreft festivals, in het kader van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) hebben gemeenten - per evenement en/of per locatie - vergunningen ontwikkeld waarin alle overlastaspecten zijn geregeld, inclusief de geluidsnormen
6	Statencommissie M&M: SGP	Stelt de provincie de geluidproductieplafonds vast of het Rijk?	Geluidproductieplafonds van provinciale infrastructuur moeten door de provincie binnen 2 jaar na inwerkingtreding Omgevingswet worden vastgesteld. Deze worden van rechtswege vastgesteld op het huidige geluidsniveau plus een "werkruimte" van 1,5 dB. Provincie kan hiervan afwijken als deze werkruimte te groot of te klein is bijvoorbeeld als nieuwe woonwijk is gepland. De provincie is verantwoordelijk voor het beheer, monitoring en naleving van deze geluidproductieplafonds.
6	Statencommissie M&M: CU	Als we het over natuur en geluidsoverlast hebben, hoe gaan we dan om met vuurwerk? Er worden nu vergunningen afgegeven nabij natuurgebieden of zelfs erin. Wordt er rekening gehouden met het broedseizoen?	De provincie staat in het broedseizoen geen vuurwerkevenementen toe in Natura 2000-gebieden, tenzij daar een gebiedsspecifieke toetsing heeft plaatsgevonden.

3.3 Verbetering luchtkwaliteit

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
4, 5, 6	Stichting Milieuzorg Zeist e.o., Natuur en Milieufederatie Utrecht, Statencommissie M&M:	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.: Het is de vraag of in het voorliggende programma, toch niet van een hogere ambitie zou moeten worden	In september 2021 maakte de WHO nieuwe, lagere advieswaarden voor stikstofdioxide en fijnstof bekend. Uit de voortgangsmeting van het Schone Lucht Akkoord (gepubliceerd op 14 maart 2022) blijkt dat in grote delen van Nederland, en in de gehele provincie Utrecht, de concentraties hierboven liggen. Voor de provincie Utrecht geldt dat een deel van de provincie in 2030 aan de nieuwe

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
	GroenLinks, Christen Unie, SGP.	<p>uitgegaan, dat ook gezien nieuwe inzichten WHO m.b.t. effecten luchtkwaliteit op de gezondheid.</p> <p>Natuur en Milieufederatie Utrecht:</p> <p>Op pagina 49 staat in beleidsuitspraak 4 dat de provincie streeft naar het voldoen aan de advieswaarden van de WHO voor luchtkwaliteit in de hele provincie in 2030. Dat is een mooie beleidskeuze. We roepen graag op om vast te houden aan deze ambitie, ook al zijn deze advieswaarden veel strenger dan de geldende normen en moet nog blijken in hoeverre ze te halen zijn in 2030.</p> <p>Christen Unie:</p> <p>Nieuwe streefwaarden moeten ambitie worden (op welke termijn moet dan nog bepaald worden). Neem die ambitie in het programma op.</p>	<p>WHO-advieswaarden voor stikstofdioxide en fijnstof voldoet. In (groot) stedelijk gebied, nabij drukke (snel)wegen en nabij een enkele (pluim)veehouderij worden nog overschrijdingen verwacht. De nieuwe WHO-advieswaarden voor de fijnere fractie van fijnstof (PM2,5) worden in 2030 nog nergens in de provincie Utrecht gehaald. Kortom: De verwachting is dat de nieuwe WHO-advieswaarden (uit 2021) in 2030 voor een groot deel van Nederland en ook in de provincie Utrecht niet haalbaar zijn.</p> <p>Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft aan de Tweede Kamer toegezegd om te onderzoeken met welke maatregelen de nieuwe WHO-advieswaarden kunnen worden gehaald in 2030. Het RIVM voert momenteel dit onderzoek uit. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat streeft ernaar om de Tweede Kamer voor de zomer 2022 te informeren over de uitkomsten van het RIVM-onderzoek en geeft aan dat deze analyse als basis kan dienen voor besluitvorming over de doorwerking van de nieuwe WHO-advieswaarden in het Schone Lucht Akkoord.</p> <p>Hoe de SLA partners met de nieuwe WHO-advieswaarden om willen gaan wordt dus besproken op basis van de uitkomsten van het RIVM-onderzoek. Vervolgens kunnen GS, net als alle andere SLA-partners, hierover een besluit nemen.</p> <p>PS worden geïnformeerd wanneer en hoe aan de nieuwe WHO-advieswaarden voldaan kan worden en op welke wijze in SLA-verband met de nieuwe WHO-advieswaarden omgegaan wordt.</p> <p>In de Omgevingsvisie provincie Utrecht is opgenomen dat GS de ambitie hebben om, ook bij het bereiken van de WHO-advieswaarden uit 2005, de luchtkwaliteit verder te verbeteren met het oog op substantiële gezondheidswinst. We pleiten in SLA verband voor dezelfde ambitieuze lijn.</p> <p>Daarnaast is het zaak om voor ogen te houden dat het behalen van de oude WHO-advieswaarden (uit 2006) in 2030 ook al een ambitieus doel is. Het bereiken van dat doel in 2030 ligt binnen de mogelijkheden mits al het voorgenomen beleid, acties en maatregelen uitgevoerd worden door alle betrokken partijen en er geen sprake is van tegenvallers.</p>

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	Voor houtstook is in Ontwerp-Omgevingswetprogramma Gezond en Veilig' zelf niet tot nauwelijks enige aandacht. Wat betreft het buitengebied zou o.i. ook meer aandacht aan de uitstoot (pluim-)veehouderijen moeten worden gegeven dan nu daaraan in het: 'Ontwerp-Omgevingswetprogramma Gezond en Veilig' wordt gegeven. Hetzelfde geldt dan m.b.t. de betekenis die aan burgerwetenschap/'citizen science' kan worden toegekend.	Het thema luchtkwaliteit staat op hoofdlijnen beschreven in het ontwerp Omgevingswetprogramma Gezond en Veilig. De nadere uitwerking op de door u genoemde deelthema's staat in de herijkte uitvoeringsagenda Gezonde Lucht regio Utrecht. Deze herijkte uitvoeringsagenda is op 22 maart door GS vastgesteld.
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	Tenslotte zou het toch ook goed zijn als ook in deze paragraaf aan de effecten van luchtkwaliteit en dan in het bijzonder die van stikstof op de natuur bijzondere aandacht was gegeven, die op veel daarvoor gevoelige habitatten desastreus zijn.	De aandacht hiervoor is/wordt vastgelegd in landelijk beleid en regelgeving en in het provinciaal natuur-, landbouw- en stikstofbeleid.

3.4 Beperken van toename van risico's door geurhinder

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
1, 3	Gemeente Woerden, gemeente Montfoort	We zijn van mening dat, hoewel we in grote lijnen de voorgestelde methodiek voor beoordelingen en normering van geurhinder onderschrijven, het programma een onjuiste weergave geeft van de omvang van het probleem geurhinder binnen de provincie Utrecht. Er zijn meer bedrijven aanwezig die geurhinder (kunnen) veroorzaken, of terreinen waar geurhinderlijke bedrijven planologisch zijn toegestaan. We vinden dat er blijvende aandacht moet zijn voor al deze bedrijven om geurhinder te voorkomen of te beperken.	We gaan graag in gesprek met de gemeenten Woerden en Montfoort over de gebieden waar dit speelt en hoe we hier als provincie aandacht aan kunnen besteden. Toevoegen onder bronnen van geurhinder p. 52: Naast deze bedrijven zijn er terreinen waar geurhinderlijke bedrijven planologisch zijn toegestaan. Het is belangrijk om blijvende aandacht te hebben voor geurhinder bij bedrijven.
3, 6	Gemeente Montfoort, Statencommissie M&M: GroenLinks	Paragraaf 3.4.2: De provincie heeft er niet voor gekozen om instructieregels op te stellen voor geur in het omgevingsplan van de gemeenten. Toch is het van belang dat de provincie als vergunningverlenende instantie voor complexe bedrijven over een toepasbaar toetsingskader voor geurhinder beschikt.	In IPO verband wordt onderzoek gedaan naar een toetsingskader voor geurhinderbeleid onder de Omgevingswet. Aan de hand van het resultaat van dit onderzoek besluiten we op welke manier we een toetsingskader voor geurhinderbeleid op stellen.
1, 3	Gemeente Woerden, gemeente Montfoort	Het programma geeft een te simplistische voorstelling van geurhinderbeoordelingen; het lijkt alsof de milieubelasting afneemt naar mate de afstand tot de geurbron toeneemt. Dit komt niet overeen met de complexe methoden om geurbelasting te berekenen. Wilt u daar rekening mee houden?	Het is inderdaad complex om de geurbelasting te meten. De methode die in het programma wordt gehanteerd komt uit de handreiking 'Milieuzonering nieuwe stijl' van de VNG. In de handreiking van de VNG staat de methode uitgebreid uitgelegd. We gaan graag met de gemeenten Woerden en Montfoort in gesprek over de methode die door de gemeenten wordt gehanteerd.

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
1, 3	Gemeente Woerden, gemeente Montfoort	Paragraaf 3.4.3: Er wordt gesproken over mogelijke aanscherping van het geurbeleid in 2022 waarbij wordt verwezen naar het interim basiskader geur van de VNG. Wat wordt hiermee bedoeld? Welke geurbeleid scherpt te provincie dan aan en hoe verhoudt dit zich tot de omgevingsplannen van de gemeenten?	We zullen dit in de tekst van het programma verduidelijken. Indien nodig vullen we in 2022/2023 het provinciaal geurbeleid aan op basis van de nieuwste inzichten die voortkomen uit het IPO onderzoek. Het gaat hierbij om het toetsingskader/beleidskader voor geurhinder door complexe bedrijven.
1, 3	Gemeente Woerden, Gemeente Montfoort	Tabel 3.7 bevat een fout: de laatste kolom heeft betrekking op de 99,9-percentielwaarden, niet op de 98-percentielwaarden.	Dit zullen we aanpassen.
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	Met betrekking tot geurhinder wil de provincie dan met name de gemeente faciliteren, dat o.a. door het opstellen van: 'Basiskader geurhinder' (zie in deze dus ook het: 'Interim-Basiskader Geurhinder'), dat mede op basis van de ervaringen door het IPO m.b.t. het opstellen van de: 'Handreiking Geurhinder', maar toch blijft het voor de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. de vraag of een en ander niet beter ook in de: 'Omgevingsverordening' kan worden verankerd, dat dus door het stellen van (nadere) 'instructieregels'.	Onder de Omgevingswet komt de verantwoordelijkheid voor het geurhinderbeleid voornamelijk bij gemeenten te liggen. "De gemeente moet in het omgevingsplan rekening houden met de geur door activiteiten op geurgevoelige gebouwen." (IPL0, https://iplo.nl/thema/geur/geur-omgevingsplan/).

3.5 Beperken van externe veiligheidsrisico's

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
1, 3, 6	Gemeente Woerden, Gemeente Montfoort Statencommissie M&M; CU	In het omgevingswetprogramma wordt gesproken over externe veiligheid. Zou dit niet moeten worden vervangen door omgevingsveiligheid? Wij vragen ons af of in paragraaf 3.5 de term externe veiligheid niet moet worden vervangen voor de bredere definitie; "omgevingsveiligheid".	In de omgevingswet en besluiten komt omgevingsveiligheid niet voor. Wel externe veiligheid. Wij passen om deze reden de tekst in het programma niet aan. In de toelichting van de regelgeving in de Omgevingswet wordt overigens EV en OV door elkaar gebruikt.
3	Gemeente Montfoort	De term 'kwetsbare gebouwen' wordt afgewisseld met de term 'kwetsbare functies'. Wij vragen u consequent te kiezen voor de eerste term, aangezien dit aansluit bij de terminologie van het Rijk.	Onder kwetsbare functies vallen ook kwetsbare locaties. De term is dus breder dan kwetsbare gebouwen en wordt dus bewust gebruikt.
3	Gemeente Montfoort	Pagina 55, alinea 1 onder 'Introductie en maatschappelijk belang': In regel 7 kan worden toegevoegd dat het om beschermende maatregelen gaat. In regel 9 kan worden toegevoegd dat het om een veilige afstand gaat.	Prima voorstellen, we nemen dit over.

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
3	Gemeente Montfoort	Pagina 55, alinea 1 onder 'Wet- en Regelgeving': Onder de Omgevingswet kennen we straks ook de categorie Zeer Kwetsbare Gebouwen, die ook niet zijn toegestaan in de plaatsgebonden risicocontour. Kun u dit toevoegen?	We nemen dit voorstel over
3	Gemeente Montfoort	Pagina 55, alinea 2 onder 'Wet- en Regelgeving': De zin 'Naarmate de...moeten zijn' klinkt alsof een hogere populatiedichtheid automatisch betekent dat de kans op een calamiteit kleiner is. Misschien kunt u deze vervangen door: 'Hoe groter de groep potentiële slachtoffers is, hoe kleiner we de kans op een calamiteit willen hebben'.	De kans moet kleiner zijn bij een hogere populatiedichtheid, Voorgestelde tekst nemen we over.
3	Gemeente Montfoort	Pagina 56, alinea 3 onder 'Wet- en Regelgeving': De term 'aandachtsgebieden' komt hier wat uit de lucht vallen. Een korte toelichting na de zin 'De Omgevingswet...rekenkundige benadering' is wellicht gewenst.	Toelichting staat nu in de voetnoot, maar we passen dat aan en zetten het in de tekst zelf.
3	Gemeente Montfoort	Pagina 56, alinea 3 onder 'Wet- en Regelgeving': Wij vragen u aan te geven dat het om bouwkundige maatregelen gaat wat betreft zeer kwetsbare gebouwen in aandachtsgebieden, omdat daarvoor automatisch voorschriftengebieden gelden.	Dit is een nuttige toevoeging. We nemen dit over.
3	Gemeente Montfoort	Pagina 56, alinea 4 onder 'Wet- en Regelgeving': Het Bal zegt iets over de meldings- en/of vergunningsplicht en bevat regels over te nemen maatregelen. Het Bkl bevat beoordelingsregels voor vergunningaanvragen en vaste afstanden voor PR-6 en aandachtsgebieden. Dit kunt u overnemen in het kader van de volledigheid.	We nemen de volgende tekst op: In het Bal stelt het Rijk algemene regels bij activiteiten in de fysieke leefomgeving. In het Bal staat bijvoorbeeld of voor die activiteiten een melding of een omgevingsvergunning nodig is. Daarnaast regelt het Bal wie het bevoegd gezag is. In het Bkl staan regels over omgevingswaarden, instructieregels (bijvoorbeeld voor omgevingsplannen), normen, beoordelingsregels (vergunningen) en regels voor monitoring (registratie van risico's in het Register Externe Veiligheid). Het gaat bijvoorbeeld om regels voor de opslag van gevaarlijke stoffen en regels voor Seveso/Brzo-bedrijven (bedrijven waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig zijn). De focus ligt in het kader van externe veiligheid op activiteiten met gevaarlijke stoffen, met vuurwerk, met ontplofbare stoffen voor militair of civiel gebruik en om windturbines.

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
3	Gemeente Montfoort	Pagina 57, alinea 1 onder 'Vervoer gevaarlijke stoffen op provinciale en gemeentelijke wegen': Hier kan mogelijk worden opgenomen dat deze routes geen aandachtsgebieden krijgen, maar dat het bevoegd gezag alternatieve veiligheidsafstanden kan hanteren.	Het klopt dat er geen aandachtsgebied geldt voor provinciale en gemeentelijke wegen. De aandachtsgebieden gelden alleen voor rijkswegen. We nemen dit voorstel over.
3	Gemeente Montfoort	Pagina 59, alinea 1 onder 'Uitvoeren interbestuurlijk toezicht': Het tweede opsommingspunt klinkt alsof gemeenten aandachtsgebieden moeten aanwijzen en dat er binnen die aandachtsgebieden ook voorschriftengebieden aangewezen moeten worden. Wij vragen ons af of dit klopt. Aandachtsgebieden hoeven volgens ons niet te worden aangewezen (in het omgevingsplan), want elke risicobron (behalve provinciale en gemeentelijke routes) krijgt van rechtswege een aandachtsgebied.	Dit klopt inderdaad niet. We passen de tekst aan: De wettelijke grenswaarde voor het plaatsgebonden risico in acht nemen en in een omgevingsplan in het aandachtsgebied rekening houden met het groepsrisico. In een omgevingsplan een voorschriftengebied aanwijzen als een zeer kwetsbaar gebouw is toegelaten.
6	Statencommissie M&M: CU	Er is weinig aandacht voor fysieke veiligheid. Kunnen we daar niet een rol in spelen? Kijk naar de kernwaarden van het NIHP, samen met de VRU.	De aandacht voor fysieke veiligheid is niet alleen in dit programma uitgewerkt. In het Omgevingswetprogramma Bodem en Water is het thema klimaatbestendig en waterrobuust verder uitgewerkt. Dan gaat het bijvoorbeeld over overstromingsrisico's. Met de veiligheidsregio Utrecht is regelmatig overleg over de samenwerking. De VRU adviseert gemeenten over de aanpak van risico's bv ook als gevolg van natuurbranden.

3.6 Overige milieuthema's

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
1, 3	Gemeente Woerden, gemeente Montfoort	In paragraaf 3.6.1 onderdeel ZZS staat "Een inventarisatie van (potentiële) ZZS bij Utrechtse bedrijven." Waarschijnlijk zijn hier alleen de provinciale bedrijven bedoeld. Wij adviseren om dit toe te voegen. "Een inventarisatie van (potentiële) ZZS bij Utrechtse provinciale bedrijven."	Landelijk wordt er met IPO en VNG gewerkt aan een handreiking voor de inventarisatie van (p) ZZS bij bedrijven. In eerste instantie vindt de inventarisatie plaats bij de bedrijven waar de provincie het bevoegde gezag is. In een volgende fase zal ook een inventarisatie plaats gaan vinden bij bedrijven waar gemeenten bevoegd gezag zijn. In IPO verband wordt hiertoe gewerkt aan een handreiking.

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
2	Gemeente Nieuwegein	In hoofdstuk 3.6 (overige milieuthema's) wordt terecht genoemd dat het nodig is de aanwezigheid, het gebruik, de afvoer en de verwerking van (potentieel) Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) te inventariseren. Dat onderschrijven we. Ook wordt genoemd dat het weren van ZZS uit de leefomgeving bij voorkeur moet plaatsvinden door te voorkomen dat ze bij de bron vrijkomen. Wij zouden hier graag aandacht vragen voor het toepassen van het 'vervuiler betaalt-principe' en een betere bronaanpak. Al met al: meer aandacht voor het voorkomen dat lozing plaatsvindt. Wij vragen de provincie daarin richting het Rijk en de omgevingsdiensten en in de ketenaanpak een faciliterende rol in te nemen.	We ondersteunen de aanpak bij de bron. Een goede inventarisatie is daarvoor de basis. De provincie Utrecht is betrokken bij de inventarisatie door de verschillende provincies en de afstemming naar aanleiding daarvan. Een op te stellen handreiking biedt mogelijkheden om de omgevingsdiensten te faciliteren.
2	Gemeente Nieuwegein	In paragraaf 3.6.1 van het omgevingswetprogramma wordt de omgang met stoffen en materialen beschreven. De alinea over het omgaan met asbestdaken vinden wij herkenbaar. Aanvullend zouden wij graag ook aandacht zien voor sanering van voorkomende asbestgevels.	In onze aanpak besteden we ook aandacht aan asbesthoudende gevelbekleding.
1, 3	Gemeente Woerden, gemeente Montfoort	Waarom wordt er van de gemeenten alleen aandacht gevraagd voor lozingen en niet voor het verspreiden van ZZS in de lucht?	Er wordt verwezen naar het programma Bodem & Water. Hierin is de focus op lozingen. In het programma Gezond en Veilig is er in de breedte aandacht voor het voorkomen van emissies naar water, lucht en bodem.

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
1, 3	Gemeente Woerden, gemeente Montfoort	Er wordt in paragraaf 3.6.2 over varend ontgassen niet ingegaan op toezicht en handhaving op basis van het provinciale verbod. Wat gaat de provincie doen om het verbod te handhaven?	<p>Het provinciale verbod is ingesteld vooruitlopend op een nationaal verbod op het ontgassen van dampvormige lading door de binnenvaart. Het landelijke verbod moet zorgen voor 98 procent minder uitstoot van deze schadelijke stoffen in 2023. Dit levert een belangrijke bijdrage aan schonere lucht, veiligere arbeidsomstandigheden in de binnenvaart en het vermijden van onnodige gezondheidsrisico's voor omwonenden. De provincies verwachten dat door de uitbreiding van de provinciale verboden naar één landelijk verbod het eenvoudiger wordt tegen overtreders op te treden. Het invoeren van het nationale verbod op varend ontgassen is afhankelijk van ratificatie van (inter-)nationale regelgeving (gewijzigde CDNI-verdrag). In de periode totdat de ratificatie een feit is, zal de provincie Utrecht gebruikmaken van de afspraken die zij bij de inwerkingtreding van het (provinciale) ontgassingsverbod heeft gemaakt met de Landelijke Eenheid (LE) (= voormalige waterpolitie). De LE beschikt over de benodigde kennis en ervaring om deze taak adequaat uit te voeren. Voor het signaleren van schepen die dampen emitteren is het inzetten van zogenaamde e-Noses langs de vaarwegen effectief. Sinds 2019 beschikt de provincie Utrecht over vijf e-Noses.</p> <p>De meldkamer van DCMR leest de e-Noses uit en geeft signalen over een mogelijke ontgassing door aan de uitvoerende handhavingpartners van de Politie (Landelijke Eenheid) of Rijkswaterstaat (buiten Havengebied). Alle signalen worden eveneens doorgezet naar Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT).</p>
6	Statencommissie M&M: SGP	Gaaf de provincie Utrecht een pilot varend ontgassen mogelijk maken?	<p>Nee. Er wordt gewerkt aan een nationaal verbod varend ontgassen. Als dat verbod in werking treedt, moet er voldoende capaciteit zijn voor de sector om gecontroleerd te ontgassen. Daarom heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat subsidie beschikbaar gesteld om te experimenteren met (mobiele) ontgassingsinstallaties. Dit experimenteren/ deze pilot gebeurt in havengebieden waar veel overslag plaatsvindt, zoals de havens in Noord-Holland en Zuid-Holland, en dat zal geen havens in de provincie Utrecht betreffen. Die zijn hiervoor niet groot genoeg.</p>

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
2, 4	Gemeente Nieuwegein, Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	<p>Nieuwegein en Stichting Milieuzorg Zeist e.o.: Het is belangrijk dat er naast aandacht voor het tegengaan van lichthinder en lichtvervuiling in natuurgebieden ook aandacht is voor lichthinder in de gebouwde omgeving vanwege onder andere de invloed op slaapkwaliteit en daarmee ook op de gezondheid van de mens.</p> <p>Nieuwegein: Onze vraag is of de provincie bij vragen over lichthinder de gemeente wil ondersteunen als onderdeel van het adviesteam gezonde leefomgeving of de expertgroep gezonde ruimtelijke inrichting.</p>	<p>We zijn blij met de aandacht voor lichthinder in de gebouwde omgeving. Als een gemeente hieraan behoefte heeft kunnen we hierover meedenken.</p>
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	<p>Inmiddels is uit diverse onderzoeken duidelijk hoe groot de temperatuurverschillen zijn tussen versteende binnenstedelijke en groene buitengebieden (zie in deze dus o.a. de publicatie: 'Groen in en om de stad (Staat van Utrecht, 2018)'). Ook in die zin zou een sterke vergroening van de binnensteden voor de hand liggen, dat overigens niet alleen m.b.t. de aanpak van hittestress, maar ook voor opvang van extreme buien en niet in de laatste plaats dus t.a.v. een verbetering van het leefklimaat van de mens in het algemeen en uiteindelijk ook vanwege de betekenis voor de (stads)natuur/biodiversiteit.</p>	<p>Vanuit verschillende programma's werken we aan de vergroening van binnensteden. Dit doen we o.a. vanuit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Biodiversiteit in Stad en Dorp - Klimaatadaptatie - Groen groeit mee - Gezond en veilig

4. ONZE PARTNERS EN ONZE MIDDELEN EN INSTRUMENTEN

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
5	Natuur en Milieufederatie Utrecht	<p>We missen in dit ontwerpprogramma participatie van inwoners. Op pagina 67 worden inwoners wel genoemd als belangrijke partner waarmee rekening wordt gehouden. Uiteindelijk gaat het om de gezondheid en veiligheid van inwoners, van mensen. Maar hoe wordt die inwoner bereikt (met informatie) of betrokken (door participatie)? Bovendien is een belangrijk doel van de Omgevingswet dat inwoners ook meer betrokken worden en écht kunnen meedoen. We zien graag dat de provincie nog wat nader uitwerkt hoe ze hier invulling aan geeft in het programma.</p>	<p>Informatie over de leefomgevingskwaliteit is op de website van de provincie te vinden. Daarnaast zoeken we soms andere wegen om informatie onder de aandacht van inwoners te brengen zoals bv persberichten over projecten, berichten in huisaanbuisbladen en bv via de website Gezonde routes – Even opladen in de natuur provincie Utrecht (provincie-utrecht.nl). Het betreft hier fiets- en wandelroutes door de gebieden in de provincie waar het stiller is en de luchtkwaliteit beter. Onder de aandacht wordt gebracht dat bewegen en ontspannen in de natuur in de gebieden met een betere milieukwaliteit goed is voor de gezondheid.</p> <p>Wat betreft participatie van inwoners zoeken we naar mogelijkheden om inwoners op een goede manier te betrekken bij ons beleid en de uitvoering daarvan. We zien vooral kansen bij concrete planvorming met impact op de leefomgeving en in de pilotprojecten die we uitvoeren, vaak samen met gemeenten. Deze projecten zijn concreter en raken vaker de directe leefomgeving van inwoners. Hiervan kunnen we leren op welke manier we inwoners beter kunnen betrekken.</p>
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	<p>Wat betreft d(i)e: 'Gezondheidsscan' is het dan voor de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. de vraag, dat ook i.r.t. de hiervoor aan de orde gestelde 'Staat(en) van Utrecht', of ook de provincie Utrecht zelf t.a.v. het voorliggende: 'Ontwerp-Omgevingswetprogramma Gezond en Veilig' al een dergelijke 'gezondheidsscan' is uitgevoerd, met ook een aantal aanbevelingen.</p>	<p>De gezondheidsscan is nog in ontwikkeling, dus er is nog geen scan uitgevoerd op dit moment.</p>
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	<p>In ieder geval wel goed te lezen dat men ter ondersteuning van zowel de provincie zelf, als ook de partners zowel een: 'Adviesteam gezonde leefomgeving' en ook in aanvulling daarop een: 'Expertgroep Gezonde Ruimtelijke Inrichting' in het leven heeft/wil roepen/roepen. Wel vroeg de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. zich nog wel af hoe bij dit alles dan bijvoorbeeld de Provinciale Commissie Leefomgeving (PCL) en ook de Provinciale Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK) is betrokken want duidelijk zal zijn, dat ook gezien de vele integrale opgaven, dat er in die zin veel raakvlakken zijn.</p>	<p>Het provinciale Adviesteam Gezonde Leefomgeving, bestaande uit provinciale vakdeskundigen, is verantwoordelijk voor de integrale inbreng van gezondheid en veiligheid in ruimtelijke trajecten en plannen.</p> <p>De Expertgroep Gezonde Ruimtelijke Inrichting, waarvan externe experts deel uitmaken, kunnen bij concrete inrichtingsvraagstukken rond gezond & veilig een rol spelen of de kennisbehoefte invullen rond een project of beleidsvraag.</p> <p>De PCL en de PARK zijn onafhankelijke adviesorganen. Zij kunnen ook betrokken zijn bij beleid en/of projecten of opgaven waaraan de provincie werkt. Zij kunnen ongevraagd of gevraagd advies uitbrengen. Daarover zal zeker afstemming gezocht worden.</p>

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	Goed dat er aandacht is voor het instrument MER. Het zou goed zijn als een MER niet verplicht is, dat deze toch altijd wordt uitgevoerd, waarbij dan wel ook echt naar het 'Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA)' zou moeten worden gekeken (vergelijk in deze dus ook de aanpak vanuit de 'Gezondheidsscan').	Wij vinden de MER een belangrijk instrument om in te zetten waar dat moet. De Gezondheidsscan beoogt de effecten van keuzes op en de kansen voor een gezonde en veilige leefomgeving expliciet in beeld te brengen en dat bij de besluitvorming te betrekken. Net als bij MER, staat bij de toepassing van de gezondheidsscan en de inzet hierbij van instrumenten het streven naar een optimale leefomgevingskwaliteit/ gezondheidssituatie (het equivalent van de 'MMA') centraal.
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	In de provincie Utrecht is inmiddels ook een: 'Innovatieprogramma gezonde leefomgeving - Samen de provincie Utrecht gezonder maken 2022 -2024' van kracht. Hierbij is o.a. aandacht voor proefprojecten/living labs, zoals die m.b.t. 'Healthy Urban Living (HUL)', dat dan gevolgd door zogenaamde 'Communities of Practise', waarvoor uiteraard bijzondere waardering is. In ieder geval dus ook goed dat hierbij bijvoorbeeld ook wordt gekeken naar o.a. de kansen die de proefprojecten in het kader van het 'Deltaprogramma Biodiversiteit' bieden, dat dus naast die voor de zogenaamde: 'Zusterparken' van het NPUH en waarvoor dan gelukkig wel specifieke aandacht is.	Ook het Innovatieprogramma gezonde Leefomgeving is gericht op de gezonde leefomgeving voor mensen. Biodiversiteit is belangrijk. Samenwerking op deze beide thema's vindt zeker plaats.
6	Statencommissie M&M: CU, SGP	Monitoring: Er is veel opgenomen in het programma, veel doelen. Belangrijk is een integrale monitoring. Komen de zes hoofdprincipes terug in het monitoringsplan?	Ja, de zes hoofdprincipes komen terug in het monitoringsplan. Hiertoe verzamelen we ook gegevens uit andere programma's van de provincie.
4	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	Wat betreft de monitoring en evaluatie zou aan het zogenaamde: 'Rad van de leefomgeving', dat dan uitgaat van de zogenaamde 'Lagenbenadering' en ook de 'Triple P' van duurzaamheid, een bijzondere betekenis kunnen worden toegekend	Het Omgevingswetprogramma Gezond en Veilig is een integraal programma. In de monitoring zullen zeker elementen uit het 'Rad van de leefomgeving' terugkomen. Echter omdat de nadruk ligt op een gezonde en veilige leefomgeving, zullen wij vooral vanuit dit oogpunt de monitoring gaan uitvoeren. Bij de monitoring worden de 6 hoofdprincipes van de gezonde leefomgeving het uitgangspunt.

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
6	Statencommissie M&M: VVD, CDA, CU, SGP	<p><i>Instrumenten</i></p> <p>De werking van de verschillende instrumenten is niet altijd duidelijk.</p> <p>Kunt u toelichting geven op de Gezondheidsscan?</p> <p>We zijn benieuwd naar uitwerking gezondheidsscan.</p> <p>Wat levert Expertteam op? Wat kost de inzet van experts en wat levert het op? Wordt de inzet geëvalueerd? Maken ook mensen uit het buitengebied deel uit van het expertteam?</p> <p>Zijn we flexibel in de instrumenten die ingezet worden, gaan we nieuwe mogelijkheden benutten?</p> <p>Het is belangrijk participatie en bewustzijn te bevorderen, zeker ook bij de lastig te bereiken groepen. Gaan we de gemeenten helpen?</p>	<p>Het geheel aan werkwijzen, processen, uitgangpunten en instrumenten, waarmee de integratie van gezond & veilig in ruimtelijke trajecten en plannen wordt georganiseerd en uitgevoerd, noemen we de 'Gezondheidsscan'.</p> <p>Het provinciale Adviesteam Gezonde Leefomgeving ontwikkelt de nog ontbrekende bouwstenen voor de 'Gezondheidsscan', zoals: processchema's voor de werkprocessen, de aanvullingen in de GGO Maptable en de verdere invulling van de Expertgroep Gezonde Ruimtelijke Inrichting.</p> <p>De tabel 'beoordelingskader gezondheidsscan' in het programma geeft een eerste idee van waaraan gedacht moet worden bij de processchema's in het kader van de Gezondheidsscan.</p> <p>Aan de onderdelen van Gezondheidsscan wordt gewerkt. We hopen deze eind dit jaar gereed te hebben en ermee aan de slag te zijn. Verdere ontwikkeling en aanpassingen daarna sluiten we hier niet uit.</p> <p>De Expertgroep bestaat uit wetenschappers en deskundigen voor een gezonde leefomgeving. Mensen uit het buitengebied kunnen betrokken worden als participanten bij ons beleid en in projecten. Experts worden alleen ingehuurd/ingezet als ze een expliciete meerwaarde kunnen bieden. De inzet hiervan wordt meegenomen in de monitoring en evaluatie.</p> <p>Instrumenten zijn een hulpmiddel. Wanneer nieuwe instrumenten beschikbaar komen en zinvol lijken, dan zullen we daar gebruik van maken. Alle instrumenten zullen geëvalueerd worden op bruikbaarheid/resultaat.</p> <p>Met gemeenten wordt samengewerkt. Wij verkennen samen met hen waar ondersteuning door de provincie een meerwaarde heeft.</p>

5. Wijzigingen Omgevingswetprogramma 2022-2025

In onderstaand schema is per paragraaf aangegeven hoe het definitief vast te stellen Omgevingswetprogramma Gezond en Veilig wordt gewijzigd ten opzichte van het ontwerp.

Par.	Tekst ontwerp programma	Tekst vastgesteld programma	Reden
1.3	Kader pagina 20: Deze principes zijn ook leidend voor dit programma.....	Tussengevoegd achter het woord principes: ', die zich richten op bevorderen en beschermen van de gezondheid,'	Verduidelijking van de tekst dat de zes hoofdprincipes op bevorderen en beschermen betrekking hebben.
1.5	Tekst in figuur 1.6 onder het kopje reguleren: 'De provincie Utrecht heeft in de Verordening Systematische toezichtinformatie geregeld dat gemeenten informatie moeten verstrekken over de uitvoering van de Wabo taken. Dit betreft met name de risicothema's asbest, brandveiligheid bij de opslag van gevaarlijke stoffen, risicovolle inrichtingen, brandveiligheid, constructieve veiligheid en verontreinigde grond.	Vervangen door: 'De provincie stelt regels op in verordeningen en houdt toezicht. Bijvoorbeeld in de verordening systematische toezichtsinformatie, is geregeld dat gemeenten informatie verstrekken over de uitvoering rond vooral risicothema's als asbest, brandveiligheid bij de opslag van gevaarlijke stoffen en verontreinigde grond.'	Statencommissie M&M: PvdA (6)
3.2.3.	P42: 'In de provincie Utrecht worden de geluidproductieplafonds voor de industrieterrinen waarop de grote lawaaimakers, vaak samen met andere bedrijven, zijn gevestigd overigens door de gemeenten vastgesteld.'	Toegevoegd: 'Hiervoor geldt dat de bestaande geluidzonerings onder de Wet geluidhinder na de inwerkingtreding van de Omgevingswet binnen de transitieperiode (tot 2029) moeten worden omgezet naar de systematiek van geluidproductieplafonds.'	Zienswijze 1 en 3
3.2.3	Tabel 3.4 onder 6. Lobby om overlast van nationaal vliegverkeer boven de provincie te voorkomen bij partners: 'Rijksoverheid / andere provincies'	Toegevoegd: 'gemeenten'	Zienswijze 1
3.4.1	Pagina 52: 'Op een paar plekken in de provincie Utrecht zijn er bedrijven die geuroverlast veroorzaken. Kaart 3 laat zien op welke locaties deze bedrijven zich bevinden en in welke mate deze geurhinder veroorzaken voor woningen in hun omgeving.'	Toegevoegd: 'Naast deze bedrijven zijn er terreinen waar geurhinderlijke bedrijven planologisch zijn toegestaan. Het is belangrijk om blijvende aandacht te hebben voor geurhinder bij bedrijven.'	Zienwijze 1 en 3
3.4.3	'Medio 2022 scherpden we dit beleid mogelijk verder aan op basis van de nieuwste inzichten (zie kader).'	Vervangen door: 'Indien nodig vullen we in 2022/2023 het provinciaal geurbeleid aan op basis van de nieuwste inzichten (zie kader).'	Zienswijze 1 en 3
3.4.3	Tabel 3.7 laatste kolom: 'Als 98 percentiel'	Vervangen door: 'Als 99,9 percentiel'	Zienswijze 1 en 3

Par.	Tekst ontwerp programma	Tekst vastgesteld programma	Reden
3.5.1	Pagina 55, alinea 1 onder Introductie en maatschappelijk belang': In regel 7 : 'maatregelen'. In regel 9 'afstand'	Toegevoegd voor het woord maatregelen: 'beschermende' Toegevoegd voor het woord afstand: 'veilige'	Zienswijze 3
3.5.1	Pagina 55, alinea 1 onder Wet- en Regelgeving: 'Voor de afstand tot beperkt kwetsbare objecten, zoals kantoren en sportterreinen, is die norm een richtwaarde waarvan mag worden afgeweken als daar een gegronde reden voor is.'	Toegevoegd: 'Onder de Omgevingswet kennen we straks ook de categorie Zeer Kwetsbare Gebouwen, die ook niet zijn toegestaan binnen de plaatsgebonden risicocontour.'	Zienswijze 3
3.5.1	Pagina 55, alinea 2 onder Wet- en Regelgeving: 'Naarmate de groep slachtoffers groter is zal de kans op een calamiteit kleiner moeten zijn. '	Vervangen door: 'Hoe groter de groep potentiële slachtoffers is, hoe kleiner we de kans op een calamiteit willen hebben.'	Zienswijze 3
3.5.1	Pagina 56: 'Voor zeer kwetsbare gebouwen zoals verzorgingshuizen en scholen geldt bijvoorbeeld dat deze niet meer in de aandachtsgebieden gerealiseerd mogen worden, tenzij bouwkundige maatregelen worden genomen die de effecten van een calamiteit voorkomen.'	Toegevoegd: 'Voor deze gebouwen gelden automatisch voorschriftengebieden. Aandachtsgebieden zijn gebieden waar mensen binnenshuis, zonder aanvullende maatregelen, onvoldoende beschermd zijn tegen de gevolgen van ongevallen met gevaarlijke stoffen.'	Zienswijze 3
3.5.1	Pagina 56, alinea 3 onder Wet- en Regelgeving: 'maatregelen'	Toegevoegd voor het woord maatregelen: 'beschermende'	Zienswijze 3
3.5.1	Pagina 56: 'In het Bal staan maatregelen die een initiatiefnemer van een risicovolle milieubelastende activiteit moet toepassen. Het gaat om maatregelen voor activiteiten met gevaarlijke stoffen, met vuurwerk, met ontplofbare stoffen voor militair of civiel gebruik en om windmolens.'	Vervangen door: 'In het Bal stelt het Rijk algemene regels bij activiteiten in de fysieke leefomgeving. In het Bal staat bijvoorbeeld of voor die activiteiten een melding of een omgevingsvergunning nodig is. Daarnaast regelt het Bal wie het bevoegd gezag is. In het Bkl staan regels over omgevingswaarden, instructieregels (bijvoorbeeld voor omgevingsplannen), normen, beoordelingsregels (vergunningen) en regels voor monitoring (registratie van risico's in het Register Externe Veiligheid). Het gaat bijvoorbeeld om regels voor de opslag van gevaarlijke stoffen en regels voor Seveso/BRZO-bedrijven (bedrijven waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig zijn). De focus ligt in het kader van externe veiligheid op activiteiten met gevaarlijke stoffen, met vuurwerk, met ontplofbare stoffen voor militair of civiel gebruik en om windturbines.'	Zienswijze 3
3.5.3	Pagina 58: 'uit te sluiten voor het transport van routeplichtige stoffen.'	Toegevoegd: 'Deze routes krijgen geen aandachtsgebieden, maar het bevoegd gezag kan alternatieve veiligheidsafstanden hanteren.'	Zienswijze 3

Par.	Tekst ontwerp programma	Tekst vastgesteld programma	Reden
3.5.3	Pagina 59: 'De wettelijke grenswaarde voor het plaatsgebonden risico in acht nemen en aandachtsgebieden (dit zijn effectgebieden bij een calamiteit) aanwijzen voor brand, explosie en gifvolk. Daarbij dient besloten te worden of aandachtsgebieden geheel of gedeeltelijk wordt aangewezen als voorschriftengebied waar bouwkundige maatregelen gelden.'	Vervangen door: 'De wettelijke grenswaarde voor het plaatsgebonden risico in acht nemen en in een omgevingsplan in het aandachtsgebied rekening houden met het groepsrisico. In een omgevingsplan een voorschriftengebied aanwijzen als een zeer kwetsbaar gebouw is toegelaten.'	Zienswijze 3
3.6.4	'programma Natuur'	Vervangen door: 'het natuurbeleid (toekomstige aanpassing van de Natuurvisie)'	Ambtshalve correctie.
3.6.6	Tabel 3.10: "Programma Natuur"	Vervangen door: 'Natuurbeleid/Natuurvisie'	Ambtshalve correctie.